

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертация за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“

изготвена от

Елефтерия Апостолос Коняри

(професионално направление 3.8 икономика)

Рецензията е изготвена от проф. д-р Александър Томов

I. Обща оценка на дисертационния труд

Дисертационния труд на Елефтерия Коняри е на тема „Избягване на данъчното облагане в Гърция в контекста на политиката на ниски данъци в Югоизточна Европа. Вън от съмнение избраната от автора тема е дисертабилна и има както теоретична така и несъмнено практическо приложно значение. Трябва да подчертая, че макар дисертацията на автора да е насочена предимно към Гърция, то много от заключенията са валидни за България и за други европейски страни.

В първа глава Елефтерия Коняри се спира на понятийния апарат. Отделено е специално много на анализа на понятието избягване на данъци, укриване на данъци и т.н. Анализирани са публикации на множество автори, сред които Ахумада, Бучински, Алинкум Алисамо, Грей, Коуел и много други. Достатъчен е и прегледа на българските автори. За съжаление отсъстват съвременни разработки и преглед на някой водещи европейски и американски съвременни автори особено на важни публикации и документи на Еврокомисията по време и след глобалната криза от 2008г.

Във втора глава авторът се спира на причините за избягване на данъчните плащания в Гърция и на различните типове укриване на данъци. Тук несъмнен интерес представлява разглеждането на проблема в контекста на дълговата криза в Гърция, а също така влиянието на различните гръцки правителства в периода 2006-2015г.

Трета глава е посветена на влиянието на избягване на данъците върху икономическия растеж и преките чужди инвестиции в Гърция. В тази глава авторът се е опитал да разгледа проблема в конкретните условия на югоизточна Европа и специално в България. В тази част личи и широко познаване на литературата свързана с влиянието на така наречения плосък данък и влиянието на по ниските данъци в България, както и изготвянето на данъчните плащания.

II. Приносни моменти на дисертацията

Дисертацията на Елефтерия Коняри представлява научен интерес поради следните причини:

1. Уточнени са поредица от понятия в областта на данъчното облагане, които са обект на различни научни дискусии;
2. Авторът е направил достатъчно добро систематизиране както на явлениято укриването на данъци, както и на т нар. „законно“ избягване на данъчни плащания;
3. Проведеното емпирично изследване е дало възможност теоретичните изводи да бъдат изпълнени с конкретно съдържание, а също така да дадат и някои авторови тези. Самият въпросник представлява безспорен интерес и може да бъде предложен и за други изследвания.

4. Изследваната литература от 282 заглавия е позволила на Елефтерия Коняри да постигне достатъчно ниво на теоретична обобщения. Тук за съжаление трябва да се констатира, че много от авторите са споменати само като илюстрация на авторови тези без да се навлиза по дълбоко в тематиката и дискусията, която се разгоря особено силно след дълговата и банкова криза в Европа.
5. Безспорно най-важният принос на автора е опита да се разгледа избягването на данъци в контекста на различното данъчно облагане на страните в Централна и Източна Европа. Макар, че този опит не е реализиран изцяло и на някои места недостатъчно задълбочено, може да се потвърди, че Елефтерия Коняри е достигнала до изводи и е направила обобщения, които представляват несъмнено научен принос. Авторът може би умишлено е пропуснал да отрази най актуалното развитие на дискусията за унифициране на данъчната система в еврозоната и целия Европейски съюз. Въпреки това направените изводи са изключително интересни и авторският принос трябва да бъде признат.

III. Препоръки

Сериозността на избраната тема и нейният широк обхват е предизвикала и най-големи трудности пред дисертацията. В тази връзка бих искал да направя някои препоръки, които струва ми се, ще бъдат от полза за по-нататъшната работа на автора.

1. Авторът се ангажира особено в теоретичната област с много мащабни цели, които са разгледани набързо и накратко или без необходимата дълбочина. Препоръката която правя е работа на авторката да продължи, като

доразвие идеите си за влиянието на ниските данъци (в частност плоския данък в България) върху възможностите за избягване на данъчни плащания.

2. Английският вариант на дисертацията е направен на добър език. Това далеч не може да се каже за прецизността на текста на автореферата (на български), който и изпълнен с много стилови и езикови грешки.

3. В разработката са застъпени някои тези, които или са съмнителни или са най малко с дискуссионен характер. Така например авторът констатира, че „укриването на данъци води до повече спестявания и до подем в икономиката“. Лично аз смятам, че това е остаряло и неправилно виждане. Укриването на данъци създава неравновесие на пазара и на практика унищожава конкуренцията, която е основният двигател на икономиката.

4. Основна препоръка която бих искал да направя, е че в по-нататъшните изследвания авторът трябва да обърне внимание на новите възможности, които новите информационни технологии създават за контрол върху данъчните плащания. Това е изключителна и важна област свързана с темата на дисертацията. Тя става особено актуална и ако в рамките на европейската общност се изградят единни IT стандарти за одит на данъкоплатците, както и за очакване на данъчните постъпления.

5. В сегашния си вид дисертацията не е достатъчно фокусирана върху заявената централна тема. Много от въпросите свързани с преките чуждестранни инвестиции и базисните икономически индикатори не са разгледани в пряка свързаност с въпроса за избягване на данъчното облагане в Гърция. В същото време бих препоръчал в по нататъшно развитие по темата да се обърне по-голямо внимание на спецификата на укриване на данъци спрямо конкретния вид данък:

- съществуват редица техники за укриване на данък добавена стойност с фиктивни (симулационни сделки) между Гърция и България например;

- още по интересни са „технологиите“ за избягване на данък добавена стойност между гръцки и български фирми от една страна и фирми от Западните балкани, които не са членове на европейския съюз;
- много важно би било да се предприемат общи мерки на европейско равнище, които да доведат до общ контрол и преодоляването на явлението укриване на данъци.

IV. Заключение

Като цяло смятам, че Елефтерия Коняри е разработила изключително интересно проблема за избягване на данъчното облагане в Гърция. Приносните моменти са безспорни. Изразявам положителното си мнение пред уважаемото жури за придобиване на научна степен „доктор“ по научната специалност Финанси, парично обръщение, кредити и застраховка, професионално направление 3.8 Икономика на **Елефтерия Апостолос Коняри**.

София,
10.04.2018г.

проф. д-р Александър Томов